

ԹԻԻ 326

Ն. ՏԱՐԻ Ե. ՇՐՋԱՆ

1873

ՀԱՅՏԵՄԲԵՐ 17 ՇԱՐԱԹ

Մամուլի իւրաքանչիւր շրջանը 32 օրինակ է :
 Ստորագրութեան տեղն է Պօլիս, Ձինճերլի—խան վերի յարկ
 Թիւ 18 :
 Պուրս երթալիք Թերթից փոստայի ծախքը առնողին վրայ է :

Շրջանին գինը դաշեկան կանխիկ	61
Կիսաշրջանը	30
Մէկ Թիւը փարսց	50
Շտանուցման տողն է դաշեկան	2

ՊԱՏՐԻԱՐՔՆԵՐՆ ԻՆՏՈՐ ԿՐ ՀԱՆՈՒԻՆ

Մարդիկ կան որ մէրաք ըրած են հասկը-
 նալու համար թէ Պատրիարքներն ինտոր ի-
 րենց պաշտօնէն կը հանուին :

Հիմա առ ալ հարցնելիք բան է . աջա-
 կողմեանց հարցնես նէ , ձախակողմեանք
 պատրիարք կը հանեն կըսեն . ձախակողմեանց
 հարցնես նէ , աջակողմեանց մեքենայութիւն-
 ներուն և դաւերուն պատճառաւ կ'լինայ
 Պատրիարքը կըսեն :

Իսկ պնակալէզ կրօնին հարցնես , կ'ըսէ
 որ այս կամ այն բաւական են Պատրիարքը ձը-
 գելու : Ալ խալթ կ'ընէ մեր պնակալէզը , վե-
 րէն վար , վարէն վեր ուրոնց որ հարցնես ,
 Պատրիարքը չեն ուզեր , ուր կը մնան առ ու-
 ան . ինչո՞ւ ամէնուն փառքը մէկուն կամ մէ-
 կալին տանք :

Պատրիարքներն ինտոր կ'ընտրուին . առ
 հասկնանք նախ : Հիմա ըսենք որ նոր Պատ-
 րիարք մը պիտի ընտրենք . բոլոր խոշոր ա-
 ղաները կը սովորուին . առ եպիսկոպոսը ընտ-
 րենք . ի՞նչ կ'ըսէք .—չէ առ չըլլար . անիկա
 Թէրպիլէսիգ մարդ մ'է . բարեւ տառ նէ , բա-

րեւ առնել մը չգիտեր . քովը երթառ նէ՝
 տալը տեղէն խաղցնել չուզեր . Պատրիարք
 եղողն ալ քիչ մը Թէրպիլէլի փաշան չատ կե-
 րած ըլլալու է :

Պա պիտեք սեւ մօրուքը ճերմակ եպիս-
 կոպոսն ինտոր կ'ըլլայ .—այդ մարդէն ալ
 մենք բան մը հասկցած չենք . ինքզինքը բա-
 նի մը տեղ կը դնէ , ըզուս բերնին մէջ կը
 լըխրցնէ , բան չկրնար հասկցնել . հէմ առ
 մարդը մեր Թէյգէլին աղջկանը մեռելին եկաւ
 նէ , Թաղողէքը օր չանցուց ուզեց , աչքը
 ծակ մարդ է :

Թող ասդին աղաները առ եպիսկոպոսին
 պոյը , ան եպիսկոպոսին քիթը բերանը , մէկ
 ուրիշին քալուածքը և տահա ուրիշին խօս-
 ուածքը և նստուածքը քնեն ու պատրիարք-
 ցու ընտրելու զբաղին :

Անդին ուրիշ խումբ մը կայ պէյ կամ է-
 ֆէնտի դասէն , որ իրենց ճեպը յատուկ հը-
 րահանգ ունին և Պատրիարք ընտրելիին ոչ
 քիթին ոչ պոյին , ոչ խնկին և ոչ մէկ բանին
 կը նային . ասոնք մինչեւ կանխաւ չի խօսին
 ընտրելիին հետ , չի միաբանին և իրենց մէջ
 քօնթրաթօ չընեն , չեն յարմարիր :

Այս կարգադրութիւնն ըլլալէն ետքը
 պէյ կամ էֆէնտի դասուն մարդիկը կերթան

կը գտնեն աղաներուն դասը . և ընտրելին վրայ խօսիլ կ'սկսին :

Երկայն չընենք , ընթերցողին ալ սիրտն ու փորը չի հատցնենք . նախ աս աղաներուն առջին կ'իյնան անոնց ընտրելին հասկնալու համար . և երբ կ'իմանան , շատ կը հաւնին և այն անձին համար միաբանիլ կ'որոշեն : Մեր աղաներն ալ կը հաւտան և տօն ցնծութեան ալ կը կատարեն . բարեկամաց ալ կը հաղորդեն թէ որոշուեցաւ , լմնցաւ Պատրիարքոյն :

Երկրորդ տեսակցութեան մէջ խնձոր մը կը դլորի , աղաներուն մէջ գոտութիւն մը կ'երեւի . առջի ընտրելոյն վրայ դիտողութիւններ կ'ըլլան , և աղային մէկը ուրիշ ընտրելի մը կը ներկայացնէ . և իբր թէ պէյ կամ էֆէնտինները բնաւ տեղեկութիւն չունին անկէ , շատ կը հաւնին . և այս անգամ խարարլաշմիշ կ'ըլլան :

Բանը կը մնայ Ժողովի մը խողովակէն անցընել . ապրին մնան մարդամեքենայից բանակները : Ասոնց ալ խաթրը խօշ ընել պէտք է . ամենէն անձնուէրը ձեռք կ'առնուի , եւ անոր կը ծանուցուի ընտրելին . ան կ'երթայ իր ընկեր մարդամեքենայները գտնելու եւ պատրաստելու :

Կարգը կուգայ ձախակողմեանց : Ասոնց մէջ անոնք որ Պատրիարքին հրեշտակ մըտնել և սատանայ դուրս ելնելը գիտեն , շատ չեն խառնուիր ընտրութեան գործին . միւսներն ալ կը միանան և կամ ոչ , և ընտրութիւնը կը կատարուի :

Բուն այն պէյերը կամ էֆէնտիները՝ որ Պատրիարքի ընտրութիւնը կանխաւ իրենց մէջ կատարած են , առաջին տարին բնաւ նոր Պատրիարքին քովը անգամ չեն մօտենար : Առջի տարին նոր պատրիարքները նոր հարս և նոր փեսայ են . ամէն կողմէն պատիւ և մեծարանք կը գտնեն :

Երկրորդ տարին կամաց կամաց դժգոհութիւնները կըսկսին : Անոնք որ ամէն բան

Պատրիարքէն կ'ըսպասեն . և շուտով տեսնել ալ կ'ուզեն , կըսկսին քիթերնուն տակէն մըրմուռալ : Մէկ կողմէն գործի եկողներ ալ կ'ըլլան , ոմանք դոհ կ'ըլլան , և ոմանք ոչ . ոմանք կը բամբասեն և ոմանք դիտողութիւններ կ'ընեն :

Միւս կողմէն երկրորդ տարւոյն սկիզբէն գործի պիտի սկսինէ , այն պէյ կամ էֆէնտի դասը կամաց կամաց մօտենալ կ'ըսկսին Պատրիարքին . և Պատրիարք եղող անձը այն առջի մարդը չի մնար : Քաղաքականութեան և քաղաքագիտութեան աստիճաններէն վեր ելնել կ'ըսկսի : Ձախակողմեանք ականջնին կը սրեն . ասոնք դեռ զննելու վրայ են :

Երրորդ տարւոյն մէջ այն պէյ կամ էֆէնտի դասը աւելի կը մօտենայ Պատրիարքին . Ձախակողմեանք ալ ձայներնին կըսկսին բարձրացնել . . . :

Չորրորդ տարւոյն մէջ յուղարկաւորութեան հանդէսը կ'ըսկսի կատարուիլ . և Պատրիարքը կ'իյնայ իր պաշտօնէն :

Ընթերցող ես շատ կարճ և հարեւանցի գրեցի , դուն շատ խորունկը հասկցիր . հիմա ով եղաւ Պատրիարքին անկմանը պատճառ . գնա գտիր :

Աս ասանկ պիտի երթայ . և մինչեւ ե՞րբ , ան ալ չը գիտենք :

4. տարին անգամ մը Պատրիարք պիտի փոխենք . Ա. և Բ. տարիները մենք պիտի վաշելենք , Գ. և Դ. տարիները մենք աղէկները պիտի վայելեն :

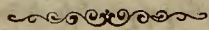
Ազգին օգտակար երկու գլխաւոր միջոց կայ .

1. Պատրիարքը բնաւ գործի չի խառնուցընել :

2. Պատրիարք փոխելու դիւրին եղանակ մը գտնել :

Ամենէն աղէկ և ազգասէր Պատրիարքն ան պիտի ըլլայ , որ առանց ազգը և ազգային գործերն արհեստագործելու հրաշքի , ինչպէս ամենէն սուրբ Պատրիարքն եղաւ Իգ-

նատիրոս Պատրիարքը, որ Պատրիարք եղած օրը մեռաւ և իրաւցնէ պաշտելի եղաւ :

ՀՐԱԺԱՐԱԿԱՆ ՏԱՄ, ԲԱՅՑ ԻՆՏՈՐ ՏԱՄ

Ս. Պատրիարքին մէկ յատկութիւնն ալ հրաժարական տալ ուղելը, բայց ինտոր տալ չգիտնալն է :

Հոկտ. 2ին հրաժարական տուաւ և իր հրաժարականը Բնդհ. Ժողովոյ Ատենապետին ղրկեց, անոր հրաժարականն ալ չընդունելու լով. իբր թէ չընդունելու կամ ընդունելու իշխանութիւնն ինք եղած ըլլար :

Բնդհ. Ժողովոյ հրաժարեալ Ատենապետը ետ դարձուց այն հրաժարագիրը :

Յետոյ Ս. Պատրիարքը ուղեց ամէն մէկ երեսփոխանի զատ զատ հրաժարագիր ղրկել :

Յետոյ ելաւ իր հրաժարագիրը առ Բ. Դուռն գրեւ. գրեց և կնքեց. բայց հիմա ալ տանող չի գտաւ : Նորէն ղրկեց Բնդհ. Ժողովոյ հրաժարեալ Ատենապետին, որ առնէ Բ. Դուռը տանի. ան չընդունեց, որովհետեւ քաբու քէհեասիութեան պաշտօն չունի :

Ուր ուրեմն Ս. Պատրիարքը գտեր է քաբու քէհեասին, և անոր յանձնել է իր հրաժարագիրը. բայց մինակ անոր հաւատարմութիւն չընելով, իր վէքիլ տէր պապան ալ անոր ընկեր տուեր է : Ասոնք ալ փոստուանին շաշըրմիշ ըրած մարդոց պէս այս հրաժարագիրը տւր տանելին չեն գտեր, եւեր Ղալաթիա Կրօնական Ժողովին բերեր են :

Կրօն. Ժողովը կարծելով որ իրեն ուղղեալ գիր մ'է, բացեր է, նայեր է որ Տաճկերէն գրուած է, զարմացեր է որ խրիմեան պատուիրարքը իր մայրենի լեզուն թողեր և տաճկերէն լեզուով կը խօսի Կրօն. Ժողովին հետ. վերջը խմայեր է որ Բ. Դուռը ղրկուելիք հրաժարականն է :

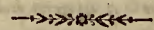
Կրօն. Ժողովը ըսեր է քաբու քէհեասի էֆէնտիին, ասիկա Բ. Դուռը երթալիք գիր է, հոն պիտի տանիս, սխալմամբ մեղի բե-

րեր ես : Վէքիլ տէր պապան ալ ուղեր է որ ինք ալ մէկտեղ երթայ քաբու քէհեասի էֆէնտիին հետ. Կրօն. Ժողովն ալ ձայն չէ հաներ. արդէն Ս. Պատրիարքին հետ ան ալ պիտի երթայ, թող անոր հրաժարագիրն հետ ալ ընկերանայ :

Վերջապէս Ս. Պատրիարքին հրաժարակա- նը Բ. Դուռը գնաց, և Գառն Զաքարիա Կրօն. Ժողովին գործն ալ վերջացաւ :

Մամուլ այս լուրը կուտայ, բայց տարակոյս մ'ունի, մինչև որ ուրիշ մէկը Տեղապահ կամ Պատրիարք չի նստի, չի հաւատար որ խրիմեան սրբազանի պատրիարքութիւնը դադարած է :

Շաբաթ օր Երուսաղէմատուն քաշուեր է խրիմեան սրբազան, կերակի օր Հիւանդանոց գացեր է, երկուշաբթի օր Պատրիարքարանն է եղեր, երկուշաբթի իրիկուն Երուսաղէմն էֆէնտին իր կառքն առած Օրթագիւղ գացեր է :

ՔՆՆՈՒԹԻՒՆ, ՔՆՆՈՒԹԻՒՆ

Չէ, չըլլար քննութիւն. — ինչո՞ւ :

Ինչո՞ւ չի քննուի Ղազար վարդապետին ծեծուիլը. ինչո՞ւ չի քննուին Պատրիարքարանի մէջի թէքմիլ անցքերը. ինչո՞ւ չի քննուի վէքիլարանի վիճակը. ինչո՞ւ չի քննուի Քաղ. Ժողովոյ խարդախ անուանիլը. ինչո՞ւ չի քննուի Քաղ. Ժողովոյ հալածուիլը. ինչո՞ւ չի քննուին Բնդհ. Ժողովը ճնշող անձինքը : Ինչո՞ւ չի քննուին տարի մ'առաջ Պատրիարքարանի ցաւալի անցքերը. ինչո՞ւ չի քննուի 2-3 տարի առաջ Գումգափու Հիսար տիպիկ մօտերը պատահած դէպքը. ինչո՞ւ չի քննուի Ամբրոսիոս վարդապետի դատը. ինչո՞ւ չի քննուին ասոնք և ասոնց նման տակաւին շատ բաներ :

Քննութիւն կուզուի. ինչո՞ւ չըլլար և ինչո՞ւ չպիտի ըլլայ : Անուշ տեղը կապելու դըրութեան վերջը չը պիտի գայ, ե՞րբ արդա-

րութիւն պիտի ըլլայ, երբ դատաստան պիտի ըլլայ:

Քննութիւն, քննութիւն, ողջամիտ Հայուն աղաղակը սա ըլլալու է, արդարութիւնն և իրաւունքը յաղթանակելու են, ստութիւնները և խարդախութիւնները խայտառակուելու են: Ազգին ճշմարիտ բարեկամները և ճշմարտապէս ծառայողները զատուելու են խաբեբաներէն:

Քննութիւն ըլլալու է որ հասկցուի թէ վանայ խնդրոյն մէջ, Պրուսայու խնդրոյն մէջ, Ամասիոյ խնդրոյն մէջ յանցաւորն ո՞վ է:

Քննութիւն ըլլալու է որ հասկցուի թէ նախորդ վարչութիւնը 3 տարի Սահմանադրութեան ոգւոյն և սկզբանց հետեւելով որչափ գործ գործեց, և արդի վարչութիւնը մէկ տարի Սահմանադրութեան համաձայն երթալով որչափ և ինչ գործ գործեց:

Քննութիւն ուղեւոր ենք: Քննեցէք, կ'ըսէր, Գաղ. ժողովականներէն մէկը անցեալօր թող ես յանցաւոր դատուիմ և վճռուիմ, բայց քննութեան սկզբունքը մտցուցէք ազգին մէջ, հոն ազգին կեանքը կայ:

ՏԵՂԸ Ո՞Վ ԴՆԵՆՔ

Մարդը հանեցինք, տեղը դնելիքնիս գտնել մնաց:

Տեղը ո՞վ դնենք: Ախլաքը պողոտք լրագիրը մարդ չի գտնէր. գտածն ալ կը մեղքընայ. այնչափ պիտի ընէ որ տեղը դնելիք մարդ չպիտի գտնենք. աս ի՞նչ ձուներ գըլխունուս եկաւ. հիմա ի՞նչ ընենք, որուն փէշէն բռնեցինք, փէշը ձեռունինս մնաց: Հէլէ քի հէմէհրի ղայրէթին միտքն է ինկեր և հիչ չէ նէ իր հէմէհրիին խօսքը անցընել պիտի կրնայ. եկուր տես որ մարդ մտքէն անցուցած չէ որ Եսայի Պատրիարքը Կ. Պօլսոյ ալ Պատրիարք ըլլայ: Դուն խրիմեանին խօսքդ անցընելու էիր. ի՞նչ հեռուններն ինկեր ես. հէյ վահ քի գըլըճընը օըյըրըպ մուհարեպէյէ

մէյտան օգումատըն, և սէօղ աղնաթորամատըն սէվկիւլիւ Հայրիկինէ:

Աղէկ ամա, մարդը ելլայ նէ տեղը ո՞վ դնենք: Պնակալէզը դեռ երկու սուրի մէջ կը տատանի կոր, տեղը դրուելիքին անունը լսելուն պէս փառաբանութիւնները պիտի սկսի ամա, բանն ան է որ մէյմը իր մարդամեքենայապետէն լսէ այդ անունը:

Վայ շոշորդաբան վայ, աս կըցեր է մարդարէանալ. բայց տեղը դրուելիքը չէ գտեր. ինքզինքը պիտի դնէ, ի՞նչ կըլլայ եղեր. աթ եէրինէ էշէք պաղլարըղ:

Պօռուն տեղը դնելիքը գտեր և դրեր է ալ. վէքիլ տէր պապան կը դնենք, վէսսէլամ: Էյ հիմա աս եղա՞ւ, ինչո՞ւ չէ. պօռուտան փէշրէֆ չըգմաղ, նէ չըգարսա պախթընա:

ՔԷԼԸ ԽԸԶՄԻՇ ԵՂԱՒ

Շոշորդաբանին քէլը խըղմիշ եղեր, և ատենօք վարժապետութիւն ըրած ըլլալուն, մարդու զարները միտքը ինկեր է. որո՞ւ կը ղարնես, ծօ շոշորդաբան, դէմինդ ան քու կարծած մարդդ չէ. ի՞նչ ասոր անոր միտք կուտես. եկուր ինծի. բայ նայիմ սա համարդ. Սահմանադրութեան ո՞ր գլուխը սերտեր ես: Արջն ալ ատենօք գիրք կարդալ սորվեր է. այս առակը դիտե՛ս. դուն ո՞վ, Սահմանադրութիւնն ով, բերանդ սրբէ, աչքըդ չփէ, գինովութենէդ սթափէ, և դէմդ Մամուլը կը գտնես, որ քեզի Սահմանադրութիւն դաս տալու պատրաստ է. ատ հիմակուան վարժապետդ ձգէ, եկուր դէմս նստէ, տահա քու վարժապետիդ այն Բարթոլթեւեանին ալ դաս տալ պէտք է որ սորվի և հասկնայ Սահմանադրութիւնը: Փախաղեանին զարնեմ ըսելնիքէն քիթդ բերանդ ժայռի կը զարնես. վերջդ աղէկ չըլլար:

Պնակալէզ լրագրին Հոկտ. 2 թուականաւ թերթին մէջ կարդացինք ՝ մենք հիւսիս մեր դիտողութեանց մէջ անկողնակալ և անաչաւ գիրք մը բռնել ուղեւորով, մինչեւ որ դէպքի մը կամ եղելութեան մը նախընթաց, յարակից և հետեւորդ պարագայից և հանգամանաց վրայ կապուել լրագրի գաղափար չստանանք, գրիչ չենք առնուր ձեռուրնիս ։

Այս անկողնակալ և անաչաւ լրագիրը անցեալները Լէվընթ թայմզէն լուր մը առեր և հրատարակելի էր թէ Ամբրոսիոս վարդապետ գատապարտուել է Ոստիկանութեան դատարանին մէջ ։

Լէվընթ թայմզ յետոյ իր մեծ սխալը ուղեց, բայց մեր պնակալէզ լրագիրը որ անամթաքար ինքզինքին անկողնակալ և անաչաւ ալ կըսէ, իր սխալը չուղեւոր, այլ կը թողու որ Հայք Ամբրոսիոս վարդապետը գատապարտեալ կարծեն. վասն զի անիկայ իրեն կուտակից չէ ։

Հիմա կը լսենք որ Ամբրոսիոս վարդապետ կ'սպասէ եղեր որ պնակալէզը իր սխալը ուղեւորէ. եթէ ոչ արդուհալ պիտի տայ և դատ բանայ անոր դէմ ։

Շոշորդաբանը հաւատոյ խնդիրներու մէջ ալ պըրըշտըկիլ ուղեւորով, մեր Տէր Յիսուս Փրկիչը երկինքէն վար իջեցուցեր և բերեր նորէն գերեզման դրեր է, և անոր մասունքները ասդիս անդին ըլլալը ծանուցեր է իր շաբաթ աւուր թերթովը. Ամենափրկչի հաւանքը Ղալաթիա է, ըսելով ։

Առ Մկրտիչ կաթողիկոսն Կիլիկիոյ

Յաւօք ծանուցում եմ Ձերոյին վեհափառութեան, զի խրիմեան սրբազան ոչ ևս է Պատրիարք, ցարդ սպասում ենք Ձերոյին վեհափառութեան և ապա՛ծ մնում. հէնց հեռագիրս ստանալուց ասա մեզ թէ երբ գա-

լիս էք, մեք զՁերոյին Պեհափառութիւն Պատրիարք անել փափաքում ենք ։

Աստ Գրուս Էֆէնդի

Առ Մկրտիչ կաթողիկոսն Կիլիկիոյ.

Հոստեղի շուները, կատունները և ձկները միաբանեցան և մեր խրիմեան ամենափրկիչ Հայրիկին հրաժարականն առին. ուստի մենք ալ միաբանեցանք Ձեր վեհափառութիւնը Պատրիարք տնկել, որպէս զի մեր ներքին դիտաւորութիւնները յառաջ տանինք. քիչ օրէն կը յուսամ որ մեր փրօկրամն ալ կը յայտարարենք ։

Եպիսկոպոսները շաւ անաւոր Էֆէնդի

ՂԱԼԱԹԻՈՅ ԵՒՌԼԻ ԱՂԱՆԵՐԸ

Հինգշաբթի օր նստիս Ղալաթիոյ բանկալը, և եկող դացողը դիտես, կըսես որ այս թաղը որչափ եէռլի և պատուաւոր թաղեցիներ ունի. քննես նէ կիմանաս որ իսկիւտարէն, Օրթագիւղէն, Պէշիկթաշէն և ընկուգան ։

Կիրակի օր նստէ և կը տեսնես որ եկող դացողները Սըվաղցի են, Մշեցի են, Չմէկէղէցի են և ըն ։ Հապա այս եէռլի թաղեցիներն ո՛ւր են ։ Ժամկոչին հարցնես, հոս թաղեցի չիկայ, կըսէ. լուսարարին՝ նոյնպէս, քահանային՝ նոյնպէս ։

Բայց մէռաք ընես, եէռլիներուն երեսը տեսնել ուղես նէ, անցիր եկեղեցիին ետին, հոն խահվէ մը կայ, վրան գլուխը թափթըփած մէկ երկու մարդ կը տեսնես, մէկն երկայն, մէկը կարճ, պիտի ըսես մէյէր ասոնք եէռլի են ։ Քիչ մը յառաջ երթաս, մունտար փողոցէ մը ներս մտնել ուղես, փէշերդ ժողված, քիթդ ալ գոցած, հոն փլփկած տուներ կան, ամէն սենեակի մէջ մէյմէկ ընտանիք կան, մէյէր ասոնք եէռլիներն են եղեր ։

Զամաչըրի թէքնէն և խաղանք մէկ կողմ, խեղճ կին մը Սըվաղէն եախօտ Մուշէն եկեր և չամաչըր կը լուայ . մէյէր ասոնց էրիկներն ալ որ համլութիւն կընեն, եէուլի կը սեպուին եղեր . և ասոնք քուէ պիտի տան որ եկեղեցին պայծառանայ :

Աս եէուլիներն սրգողած են 7—8 տարիէ ի վեր թէ ինչու իրենց քուէն չեն ուղեր, որ հաղըրնաղըր են տալ, և անոր համար ժամ չեն երթար, իւղագին չեն տար, մոմ չեն վառեր, և եկեղեցին ալ յետին խեղճութեան մէջ է ինկեր . . . : Բայց եկեղեցին ասոնց մեծ մասին հետ սրգողած չէ . Ծննդին, Զատիկին վատ քէօմիւր և խաչըրի կուտայ եղեր, բայց ինչո՞ւ քիչ կուտայ, և ինչո՞ւ ամեն Տաղաւարի և ամէն օր չի տար, ասոր համար սրգողեր են և մահզէր շիներ են : Այս մահզէրն ալ դժբաղդաբար Եռսուփեան էֆէնտիին ձեռքն ինկեր է, ան արալըր որ պօսթան խօր խուլուխին ալ մարդ կը սեպուէր, սա Ղալաթիոյ մէջ պաշտօն վարող իր չսիրած և ատած փափաղեանին հախէն գալու (բուէ) :

Հիմա ինչ ընելու է աս եէուլիներուն խաթըրը խօշ ընելու է . քանի որ ուխտաւորը Պէշիկթաշի, Օրթագիւղի և ին կը սեպուի, ժողովուրդն ալ պանդուխտն է որ քուէ չի կըրնար տալ կըսուի, աս եէուլիներուն սիրտը չինել քուէնին առնելու է որ իրենց ուղածը ըլլայ . . . :

Աղէկ ամա, Ղալաթային եէուլին չի խառնուի, պանդուխտը չի խառնուի, ուխտաւորը չի խառնուի, հապա ո՞վ խառնուի : Հա առիկա վնասուցինք, տեսանք որ մէյէր Պատրիարքարանը կը խառնուի եղեր, ամէն ամիս Պատրիարքարանի հաշուէկալ պաշտօնեայն կուգայ Ղալաթիոյ սնտուկին հաշիւը կ'առնէ ու կը տանի . ուրիշ եկեղեցիներ տարին անգամ մը հաշիւ տալու հաղիւ կը խոնարհին, Ղալաթիա ամէն ամիս կուտայ . որ ըսել է պէտք եղածին պէս հսկողութեան տակ է : Ղալաթիոյ թաղականներն ալ Պատ-

րիարքարանէն կը դուրսն . որը Բերացի, որը պանդուխտ պատուաւոր աղգայիններ, և աս է որ այն մեր եէուլիներուն բանին չի գար . վասն զի Պատրիարքարանը պիտի ընտրէ նէ, իրենցմէ ընտրուելիք չիկայ . հէմ իրենք ալ նեղը մնան նէ չիտակը կը խոստովանին որ իրենց մէջ մէկ հատիկ ընտրելի ըլլալու արժանի մարդ չիկայ : Ասոնց կռիւը հասկցուցաւ որ Պատրիարքարանին դէմ է :

Այս եէուլիներուն մէջ յառաջիկայ երկու մարդ կայ, մէկը երկայն Ստեփան աղան, որ ինք ալ իւսկիւտարցի է, և 7—8 տարիէ ի վեր լսելով որ Ղալաթիոյ մէջ եէուլի չիկայ, Ղաղաթիա եկեր է, թէ եւ ամուսնացեալ չէ : Մէյ մ'ալ քէլ Յակօբ աղան, որ Սվազցի է եղեր, և երբեմն Պէյօղլու և երբեմն Ղալաթիա կը բնակի . և կը փափաքի Ղալաթացի ըլլալ : Այս մարդը աղէկ շարական գիտէ, և ընդհանրապէս մանկունքի շարականն աղէկ կ'երգէ եղեր, անոր համար անունն ալ Բանկունքի մնացած է :

Ահա ասոնք ամենէն գլխաւոր թաղեցիներն են . չի մոռնանք որ 2—3 տնւոր թաղեցիներ կան, որ ասանկ գործերու խառնուած չունին : Թէ որ Եռսուփեան էֆէնտին աս երկու անձինքը որ Ղալաթիոյ մահզէրը չինող, և նոյն մահզէրը ներկայացնող պատգամաւորներն են, պէտք եղած ժամանակ իր տանը սպասաւորութեանը անգամ արժան կը համարի նէ, մեղի իմացնէ մեծ շնորհք կընէ այս կնճռու խնդրոյն լուծմանը :

Մամուլ երբ քէյֆը ուղէ, այս երկու հոշակաւոր մահզէրներուն վրայ շատ բաներ պիտի գրէ, Եռսուփեան էֆէնտին սիրտը պաղլկեցնելու համար . . . :

Մեծարգոյ Ընկեր .

Յառաջիկայ կիւրակէ Հոկտեմբեր 14 Հայկ. Ընկերութեան Ընդհ. Ժողովը պիտի գումա-

րի 'ի Ս. Պահակեան վարժարան ճիշդ ժամը 7 նին :

Թէ և անցեալ կիւրակէ Հոկտ 7ին լրագրաց միջոցաւ Ա. անգամ հրաւիրեցի զձեզ 'ի ժողով բայց դժբաղդաբար 9 անգամէ աւելի չի գտնուելուն՝ հարկ համարեցայ այս Բ. հրաւերս ծախք ընելով մասնաւոր նամակներով հրաւիրել : Ուստի յանուն ընկերականութեան Զեր ուշադրութիւնը վայրկեան մը Հայկ. Ընկերութեանս ներկայ վիճակին վրայ դարձնելով խնդրեմ ներկայ գտնուիլ որոշեալ ժամուն և հարկ եղած պարտ ու պատշաճը տնօրինել, եթէ չէք ուզեր Հայկ. Ընկերութեանս համաւար իւր ընկերաց թոյլ վարմամբը կորսուի :

9 Հոկտեմբեր 1873

Մնամ

Սամաթիոյ

Հայկական Ընկ. Տնօրէն

Ժողովոյ Ատենապետ

Յովսէփ Եսայան

ՆԵՐՍԷՆ-ԴՐՍԷՆ

Միւսիւ կղեմէս պօնժուռ .

— Օ՛ միւսիւ Տատրը . պօնժուռ , նէ՛ վար նէ՛ եօք պագալըմ .

— Ճանրմ պիր շէյ իշիթտիւմ ամմա ինանմաք կէլմէյօր .

— Նէ իշիթտին , անթիւէրտէն պիր հավատիս մի՞ վար .

— Հէմ նասըլ հավատիս , 'էկէր սահիհ իսէ արթըք տօղրուլաճաղըմըլ եօք , Բիւբէլեանա իրատէ իլէ Բաթրիքլիք վերելմիշ :

— Էյ նէ օլուր վերելտի իսէ .

— Նէ՛ օլաճաք , իսթէր իսթէմէշ պիղտէ պիրէշմէլիլիլ .

— Օ լաբըրտըլը սէյլէմէ շիմտի գափանա պիր շէյ քաբտըրըլըմ , սէնի կիտի Յուդա , սէնտէ գան եօք մու .

— Ճանրմ քան վար ամմա քաշ բարայա ալըրըն շիմտի էյրի օթուրալըմ տօղրու սէյ-

լէյլիւմ . արնաւոլուտար կիպի քիթ ապըլը գալալըք , Բաթրիլիմիլը եօք , Բաթրիքիսանէմիլը եօք , Մէօհիւրիւմիլը տէրսէն չինկեանէլէրտէն պէթէր օլտու , սէօղիւմ եապանա ասլը աստարը եօք Սթանպօլտան գօլուլմուշ պիր Հասան էֆէնտիմիլը վար տըր , խըրըսը խըտըր պաշը օ տա տիրէքտէ պաղը , պիրտէ ութանմատան Աղարեան գերապայծառ վէքիլի տիր տէյօրըլ , պէն արթըք Հասունիսթիւմ տէմէյէ ութանըյօրըմ շիմտի կիտիպ Անթի օլաճաղըմ :

— Հայտէ ճէհէննէմ օլ , Ալլահ պէլանը վէրսին , հերետիկոս , հերձուածող , սաղլըքլա բատթ կէլէյիտին պէնի կիւնահա սօքտուն Սրբուհի կոյս Մարիամ աղօթեա՛ վասն մեր , Սուրբ Կոմիտաս շունլարա՛ դարձ վեր , ա՛խ Բաբա էֆէնտիմիլը արթըք էլվէրի պիղէ տէ պիր Բաթրիք վէր , աղօթեա վասն մեր :

Միւսիւ Պաթիսթ , նէրէյէ՞ պէյլէ աճէլէ .

— Ֆօթօկրաֆա կիտէյօրըմ թասվիրիմի չէքտիրէճէյիւմ .

— Պու նէ՛ կըռան թօալէթ . պու նէ՛ շիքլիք . կալիպա թասվիրինիլի պէյլիւք պիր եէրէ վերէճէքսինիլ .

— Էվվէթ , եաղընտա Բարիլտէն կէլմէ բէք պէյլիւք պիր քօնթ քըղը սէվէյօրըմ օնուն էվլինէ կէօնտէրէճէյիւմ .

— Սիլին ըիւթպէնիլ , նըշանընըլ պիր շէյինիլ վա՛ր մը .

— Եօք տուր , նիշի՞ն սօրաընըլ

— Սէթրինիլին պիւթիւն եագասընտա գըրմըղը քօռտէլա բարչասը՛ վար տըր օ նէ՛ տիր .

— Ֆրէնկլէր պէյլէ շէյլէրէ չօք էմբօռթանս վերիլէր տէ օնուն իլին թաքտըմ , ըիւթպէմ պիր շէյիւմ եօք տըր ամմա , քօռտէլա բէք տէ պօշ եէրինէ տէյիլ տիր : Վագթի իլէ Տանիմարքա քըռալըղը պաթմատան Սթանպօլտաքի էլլիսինին տէօրտիւնճի թէրճիմանը քըղգարտաշըմա ամուռէօ օլմուշու-

տու, պու սէպէպտէն պիղտէ էվճէ էճնէպի-
լէշմիշ իտիք. հաթթա պապամ վէ պէն ֆէս-
լէրի չըգարտըք շարկա դօյտուք, սօնրա Տա-
նիմառքա հապը եուլթու. քըզգառտաչըմ
տա աչըգտա դալտը, արթըք սուլընիռ մա-
դամընտա պու գըռմըղը քօռտէլա տա պա-
նա մէրաս դալտը, պէն էօյլէ ճիտտալարտան
տէյիլիմ քի պօշ պօշուռա քօռտէլա թագա-
յըմ:

Անցեալ երեկոյ խասգիւղի շոգենաւնե-
րէն մէկուն մէջ հրեայ մը սիկար ծխած ա-
տեն յանկարծ տաճկին մէկը բարկանալով
կըսէ:

— Ատէպսիզ չըֆըդ, պէօյլէ մուպարէք
կիւնտէ պուրնուսուն տիպինտէ սիկարա իշ-
մէք պէնի կիւնահա՞ սօգմադ իչիւն մի տիր:

— Է, խայըր էֆէնտում, քէֆիմ իչիւն իշ-
մէյօրում, աղնամադ իչին քի պադալում օ-
թուրան էֆէնտուլէրտէն հա՞նկըսը սապըր-
սըղ տըր:

Պապը Ալիին դրանն առջև:

— Բարեւ կուռնիկ աղա, դո՛ւն ինչ բան
ուռնիս հոս, խե՛ր է:

— Խե՛ր է, ես հիմա հոս տեղուանքն եմ
ամեն օր:

— Ի՞նչ գործով:

— Ավօգաթութիւն կընեմ կոր:

— Ադ ե՛րբ սորվեցար ավօգաթութիւնը,
դուն խաբու պաճա չէիր գիտեր:

— Չէի գիտեր ամա, սա մեր էնիշտէ օ-
լաճախը, մարս մեռնելէն ետքը մէրաս ունի
տէյի արգուհալ չըրա՞ւ, ան մասլահաթին հա-
մար դուռը երթալով դալով էք աղէկ մէճ-
լիսներուն աննուռները, երկու լախըրտը ընե-
լը սորվեցայ, հիմա փառք Աստուծոյ թէք
թիւք գործեր ունիմ. վեց ամիս է ասանկ
կապրիմ կոր:

ՇՈՇՈՐԴԱՐԱՆԻՆ ՀԱՅԹԱԼԸԻՐ

Այս կենդանին լապտերը ձեռքը դիշերը
ցորեկին խառներ ասդին կը դառնայ ան-
դին կը դառնայ, դարձեալ քանի մը ըն-
տանիք շողքօրթելու նպատակաւ կաշխատի
որ կենացը մէջ երեքնոց մը աղքատի ողոր-
մութիւն չտուող մէկը բարերար անուամբ
մեզի կլլեցնէ:

Ծօ՛ աներես, մենք քեզի հազար անգամ
ըսինք, դարձեալ կըսենք, ազգին մէջ վսեմ
կէօչէեան էֆէնտիի հաւասար բարերար մը
ցուցուր, չէ նէ պապանծէ տեղդ նստէ:

Կը կարծես որ խնդրէն չեղելով, և մեր
խօսքերը խեղաթիւրելով ձեռքէս ազատի՞լ
կուղես. թէ որ կըսես թէ ասանկ բարբա՛նջ-
մունքներով այս մարդը կը յուսահատեցը-
նեմ. այդ բամպակը ականջէդ հանէ. ես ին-
ծի նուիրական պարտք համարած եմ, մին-
չեւ որ խելքդ գլուխդ չի բերեմ նէ թոխմա-
խըս գլխէդ պակաս պիտի չընեմ:

ՀԱՅ ԴԱՍՏԻԱՐԱԿ ՄԸ ԿԱՄ ՎԱՐՊԵՏ ՄԸ

Որ Գերմանիա տամուշորս տարի սորված և
կըթուած, և կարող է ամէն տեսակ գիտու-
թիւն սորվեցնել՝ կը բաղձայ դաս տալ Հայե-
րէն Գաղղիերէն և Գերմաներէն լեզուի. ինչ-
պէս առանձնական տներու մէջ՝ նոյնպէս վար-
ժարաններու մէջ: Տեղեկութիւն առնուլ ու-
զողը լրագրոյս գրասենեակը դիմէ:

ՇԱՐԱԳԻՐ-ՏԵՕՐԷՆ

ԳԻՈՐԳ Բ. ԱՅՎԱԶԵԱՆ

ՏՊԱԳՐՈՒԹԻՒՆ Յ. ԳԱՎԱՅԵԱՆ ԵՒ ԸՆԿ. Յ. ՊԵՐՈՆԵԱՆ
կոստանդնուպօլիս

Պիտքմիս խաւ փարի յարի Խիս 26-իս 31.